

חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968 *

1. שר הפנים, בהתייעצות עם שר הבריאות, רשאי לקבוע בצווים עסקים טעוני רישוי ולהגדירם, כדי להבטיח בהם תנאי תברואה נאותים, מגיעת מפגעים ומטרדים וקיום הוראות הדינים הנוגעים לתכנון ולבניה; היתה מטרת הרישוי גם למנוע סכנות לשלום הציבור ולבטיחותו, או למנוע סכנות של מחלות בעלי חיים, יהיה צו כאמור טעון התייעצות גם עם שר המשטרה או שר החקלאות, לפי הענין.
2. (א) בעסק שבו נמכרים או מוגשים משקאות משכרים תהא רשות הרישוי שלו לפי חוק זה רשאית להשתמש בסמכותה גם לענינים אלה:
- (1) התאמת החצרים לאפשרויות של פיקוח יעיל מצד המשטרה, הן מבחינת המבנה והן מבחינת המקום;
- (2) התחשבות בצרכיהם של תושבי האזור שבו נמצא העסק;
- (3) מניעת רשיונות מאנשים שאינם ראויים להם בשל עברם הפלילי או מהימנותם, או שלדעת המשטרה אינם ראויים להם בשל אופיים.
- (ב) לענין סעיף זה, "משקה משכר" – משקה תוסס או אלכוהולי שנועד לצריכת אדם והמכיל, בבדיקת מדגם ממנו, שני אחוזים או יותר אלכוהול לפי הנפח, למעט טמים ותרופות המוכנים או נמכרים על ידי רוקח; צויינה תכולת האלכוהול שבמשקה הנמצא במיכל סגור, ישמש ציון זה הוכחה לכאורה למידת התכולה.
3. (א) בעסק של עינוג ציבורי תהא רשות הרישוי שלו לפי חוק זה רשאית להשתמש בסמכותה גם להתאמת החצרים מבחינת המבנה.
- (ב) "עינוג ציבורי" – הצגות של תיאטרון או קולנוע, קונצרט, דיסקוטק, מופעי מחול, ריקודים, קברט, קרקס, משחק או ספורט, וכל עינוג כיוצא באלה, בין שהם בתמורה ובין שלא בתמורה, למעט הרצאה או ויכוח שמטרתם העיקרית היא חינוכית, אף אם הם מלווים לצורך הדגמה הצגת תמונות או השמעת צלילים.
4. לא יעסוק אדם בעסק טעון רישוי אלא אם יש בידו רשיון לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו; עסק שאיננו נייד, לא יעסוק בו אדם, אלא אם ברשיון שבידו מתוארים החצרים שבהם הוא עוסק.
5. (א) רשות הרישוי לעסק טעון רישוי היא –
- (1) בתחום עיריה או מועצה מקומית (להלן – רשות מקומית) – ראש הרשות המקומית או מי שהוא הסמיכו לכך;
- (2) מחוץ לתחומה של רשות מקומית – מי ששר הפנים הסמיכו לכך.
- (ב) היה העסק הטעון רישוי עסק נייד, שעוסקים בו גם בתחום רשות מקומית פלונית וגם מחוצה לה, תהא רשות הרישוי לגביו – ראש הרשות המקומית שבתחומה נמצא מרכז העסק, או מי שהוא הסמיכו לכך.
6. (א) לא יינתן רשיון לפי חוק זה אלא אם ניתן אישור לכך מאת מי ששר הבריאות הסמיכו לכך, ואם היה העסק כזה שקביעתו כעסק טעון רישוי נעשתה בהתייעצות עם שר

צווים בדבר
עסקים טעוני
רישוי

מכירת משקאות
משכרים

עינוג ציבורי

רשיון

רשויות הרישוי

אישור מוקדם

* נתקבל בכנסת ביום י"ב באב תשכ"ח (6 באוגוסט 1968); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 728, תשכ"ז, עמ' 124.

אחר, כאמור בסעיף 1 – לא יינתן הרשיון לגביו אלא אם ניתן אישור לכך גם מאת מי שאותו שר הסמיכו לכך.

(ב) הבקשה לרשיון תוגש לרשות הרישוי, ורשות הרישוי, אם לא החליטה לדחותה, תעבירה לכל מי שצריך לאשר את מתן הרשיון לפי סעיף קטן (א).

7. מתן אישור לפי סעיף 6 יכול שיהיה מותנה בתנאים מיוחדים שיש לקיימם לפני שיינתן הרשיון או אחרי שניתן והם עשויים לקדם את מטרת הרישוי; על פי דרישת מבקש הרשיון, יפורש הנימוק לכל תנאי.

8. עסק טעון רישוי שנקבעה לו חובת רישוי בחיקוק אחר, רשאית רשות הרישוי שלא לתת לו את הרשיון לפי חוק זה כל עוד לא הורשה העסק לפי החיקוק האחר; ורשאי שר הפנים לקבוע בצו סוגי עסקים שלא יינתן עליהם רשיון לפי חוק זה כל עוד לא הורשה העסק לפי החיקוק האחר.

9. שר הפנים רשאי להתקין לעסקים טעוני רישוי או לסוגים מהם, תקנות להבטיח סידור רים נאותים למניעת דליקות בחצרי העסק ובסביבותיהם ולכיבויין, לרבות הטלת חובה להחזיק ציוד, מיתקנים וחמרים לכיבוי דליקות.

10. שר הבריאות רשאי להתקין לעסקים טעוני רישוי או לסוגים מהם, תקנות להבטיח תנאי הברואה נאותים.

11. שר המשטרה רשאי להתקין, לעסקים המפורטים בצו שניתן בהתייעצות אתו או לסוגים מהם, תקנות למנוע סכנות לשלום הציבור או לבטיחותו.

12. אין בתקנות לפי סעיפים 9 עד 11 כדי לגרוע מהסמכות לקבוע לפי סעיף 7 תנאים מיוחדים לעסק פלוני שיש בהם משום הטלת חיוב נוסף על החיובים שבתקנות.

13. תקופת תקפם של רשיונות לפי חוק זה, דרכי חידושם, האגרות המשתלמות בעד רשיונות וחידושם והפטור מהן ייקבעו בתקנות; תקנות אלה יכולות להיות כלליות או לסוגים של עסקים.

14. (א) אדם שעסק ללא רשיון בעסק טעון רישוי או שלא קיים לגבי עסק טעון רישוי הוראת תקנה לפי סעיפים 9 עד 11 או תנאי מתנאי הרשיון, דינו – קנס חמשות אלפים לירות או מאסר ששה חדשים; ואם עסק או לא קיים כאמור אחרי שקיבל התראה מאת הממונה על המחוז, רופא של לשכת הבריאות המחוזית כמשמעותו בפקודת בריאות העם, 1940¹ (להלן – רופא מחוזי), מפקד משטרת המחוז או ראש הרשות המקומית, דינו – קנס נוסף מאה לירות לכל יום שבו נמשכה העבירה אחרי מתן ההתראה.

(ב) לענין סעיף זה אין נפקא מינה אם האדם עסק בעצמו או על ידי עובדו או מורשהו, אם עסק בעסק של עצמו או של זולתו ואם היה העיסוק מוגבל מראש בזמן או חדר פעמי, אך לא יימשם בעבירה לפי סעיף זה מי שעסק כשותף רדום או ללא נטילת חלק ברווחיו של העסק.

¹ ע"ר 1940, חוט' 1 מט' 1065, עמ' 181.

15. נעברה עבירה לפי סעיף 14 על ידי תאגיד –
(1) רשאי בית המשפט להטיל עליו קנס שלא יעלה על כפל שיעור הקנס
שהיה רשאי להטילו אילו לא סעיף זה;
(2) יואשם בעבירה גם כל אדם אשר בשעת ביצוע העבירה היה מנהל פעיל,
שותף – למעט שותף מוגבל – או עובד מינהלי בכיר באותו תאגיד ואחראי
לענין הנדון, אם לא הוכיחו שהעבירה נעברה שלא בידיעתם או שנקטו כל
האמצעים הסבירים להבטחת שמירתו של חוק זה.

אמצעים נוספים

16. הורשע אדם על עבירה לפי סעיף 14 או לפי הוראה בחיקוק אחר הקובעת כללים
בדבר עיסוק בעסק הטעון רישוי לפי חוק זה, רשאי בית המשפט, בנוסף לכל עונש שיטיל –
(1) לצוות על הפסקת העיסוק בעסק, לחלוטין או לתקופה שיקבע, אם בסגירת
החצרים ואם בכל דרך אחרת הנראית לו מתאימה כדי להביא לידי הפסקה של
ממש בעיסוק;
(2) לצוות על הנשפט להימנע באותו עסק מכל פעולה שיפרט בצו.

סמכות בית
המשפט אחרי
הגשת כתב אישום

17. הוגש כתב אישום בשל עבירה לפי סעיף 14, רשאי בית המשפט שאליו הוגש כתב
האישום לתת צו כאמור בסעיף 16, ותקפו יפקע עם ביטול כתב האישום, או עם מתן גזר
הדין, או במועד שבו זוכה הנאשם זיכוי סופי, או בכל מועד קודם שנקבע בצו.

אי קיום צו בית
המשפט

18. מי שאיננו מקיים צו של בית המשפט לפי הסעיפים 16 או 17, דינו – קנס 10,000 לירות
או מאסר שמונה-עשר חדשים, וקנס 500 לירות או מאסר שבעה ימים לכל יום שבו נמשכת
העבירה אחרי המצאת הצו; הורשע אדם בעבירה לפי סעיף זה, יהיו לבית המשפט כל
הסמכויות הנוספות שלפי סעיף 16.

בזיון בית המשפט

19. שום דבר בחוק זה לא יתפרש כאילו בא לגרוע מסמכותו של בית המשפט לפי פקודת
בזיון בית המשפט², ובצווים של בית המשפט העירוני יהיו לבית משפט השלום כל הסמכו-
יות לפי הפקודה האמורה כאילו ניתנו צווים אלה על ידי בית משפט השלום; אך לא ישא
אדם באחריות גם לפי חוק זה וגם לפי פקודת בזיון בית המשפט.

צו הפסקה מינהלי

20. היה לממונה על המחוז, לרופא מחוזי או לראש הרשות המקומית יסוד סביר להניח
שנעברה בעסק או לגביו עבירה לפי סעיף 14, רשאי הוא לצוות בכתב על הפסקה ארעית של
העיסוק בעסק, אם בסגירת החצרים ואם בכל דרך אחרת הנראית לו מתאימה בניסיוח
הענין כדי להביא לידי הפסקה של ממש בעיסוק (להלן – צו הפסקה מינהלי).

תקופת תוקף של
צו הפסקה

21. צו הפסקה מינהלי יעמוד בתקפו שלושים יום מיום נתינתו, אם לא בוטל לפני כן על
ידי מי שהוציא אותו או על ידי בית המשפט; בתום התקופה של שלושים יום רשאי מי
שנתן את צו הפסקה המינהלי להאריך את תקפו לתקופה נוספת של שלושים יום אם הוגש
לבית המשפט כתב אישום על העבירה ששימשה עילה להוצאת הצו; הוראות סעיף זה לא
יגרעו מסמכותו של בית המשפט לפי סעיף 17.

בקורת צו הפסקה
על ידי בית
המשפט

22. הרואה את עצמו נפגע על ידי צו הפסקה מינהלי רשאי לבקש את ביטולו בבית משפט
השלום או בבית המשפט העירוני שבתחום שיפוטו נמצא העסק שעליו ניתן הצו, ובית
המשפט רשאי לבטל את הצו או לאשרו, עם או בלי שינויים; הגשת הבקשה לא תעכב את
ביצועו של הצו, כל עוד לא החליט בית המשפט החלטה אחרת.

² חוקי א"י, כרך א', סרך כ"ג, עמ' 332.

23. (א) קצין משטרה בדרגת רב-פקד ומעלה רשאי לצוות בכתב על סגירה לאלתר של חצרים שבהם עוסקים במכירת משקאות משכרים, אם נוכח שהדבר דרוש לשמירת שלום הציבור או להחזרת שלום הציבור שהופר, ומותר למשטרה להשתמש בכוח באופן סביר כדי לבצע צו סגירה כאמור; צו לפי סעיף קטן זה תקפו יהיה לתקופה שפורשה בו, ובלבד שלא תעלה על שלושים יום, ויחולו עליו הוראות סעיף 22 כאילו היה צו הפסקה מינהלי.

(ב) סמכות לפי סעיף זה אינה גורעת מסמכויות אחרות לפי חוק זה.

24. בצו לפי סעיפים 16, 17 או 20 מותר להורות למשטרה או לכל מי שפורש בו להיכנס לחצרים שעליהם ניתן הצו ולהרחיק מהם כל טובין שבהם, ומותר לנקוט כל אמצעים, לרבות שימוש בכוח באופן סביר הדרוש בנסיבות הענין, כדי להבטיח ציות להוראות הצו.

25. מי שאינו מקיים צו הפסקה מינהלי, צו לפי סעיף 23 או הוראה מהוראותיהם, דינו – מאסר שנתיים.

26. ניתן צו לפי חוק זה לסגירת חצרים של עסק שיש בו בעל חיים או שיש בו מצרך העלול להתקלקל אם לא יימכר מיד, רשאי מי שהוסמך לבצע את הצו לפי סעיף 24 או מי שהוא הסמיכו לכך –

(1) למכור אותם במכרוז פומבי או במחיר המקובל באותו יום, ובלבד שנתן תחילה למי שהחזיק בחצרים בסמוך לפני סגירתם הזדמנות סבירה להוציאם מן החצרים;

(2) להשתמש במצרכי מזון שבמלאי העסק להזנת בעל החיים.

27. (א) בית המשפט יחליט, על פי בקשת אדם התובע טובת הנאה בחפץ שנמכר לפי סעיף 26, למי מגיעים דמי המכר, והוא גם רשאי לפסוק מתוכם סכום כסף לכיסוי הוצאותיו של מי שביצע את המכירה.

(ב) לענין זה, בית המשפט –

(1) במכירה בעקבות צו סגירה שניתן לפי סעיף 16 – בית המשפט שנתן את הצו;

(2) בכל מקרה אחר – בית משפט השלום שבתחום שיפוטו נמצאים החצרים הנדונים.

28. (א) המגויים להלן רשאים להיכנס בכל עת סבירה לחצרים שבהם עוסקים בעסק טעון רישוי, או שקיים יסוד סביר לחשוב שעוסקים בו בעסק כאמור, כדי לבדוק אם מקיימים בהם הוראות חוק זה והתקנות על פיו, לרבות תנאי רשיון שניתן על פיו:

(1) הממונה על המחוז או עובד המדינה שהסמיך לענין זה;

(2) הרופא המחוזי או עובד המדינה שהסמיך לענין זה;

(3) ראש הרשות המקומית שבתחומה נמצאים החצרים או עובד הרשות שהסמיך לענין זה;

(4) המוסמך לתת אישור להוצאת רשיון, כאמור בסעיף 6,

אולם אין להיכנס כאמור למקום המשמש למגורים בלבד אלא על פי צו חיפוש מאת בית משפט מוסמך.

(ב) עובד שהוסמך על פי סעיף קטן (א) לא ישתמש בסמכותו אלא לאחר שהציג את כתב הסמכתו, אם נדרש לכך.

- (ג) זכות הכניסה לחצרים לפי סעיף קטן (א) ניתנת גם לשוטר, והוא יהיה רשאי להיכנס בכל עת לחצרים כאמור גם כדי למנוע בהם הפרה של שלום הציבור.
29. (א) המפריע לאדם שהוענקה לו סמכות לפי חוק זה והתקנות על פיו, לרבות תנאי רשיון על פיו, או שהוטל עליו תפקיד על פי אלה, להשתמש בסמכות או למלא את התפקיד או המונע זאת ממנו, דינו – מאסר שנה אחת.
- (ב) המטרב להראות את רשיון העסק למי שנכנס לחצרים מכוח סעיף 28, דינו – קנס 1,500 לירות או מאסר שלושה חדשים.
30. הטוען שבידיו רשיון לפי חוק זה – עליו הראיה. חובת הראיה
31. (א) אגרה בעד רשיון לפי חוק זה שניתן על ידי ראש רשות מקומית או על ידי מי שהסמיך לכך תשולם לקופת אותה רשות מקומית; ניתן הרשיון על ידי אחר, תשולם האגרה לאוצר המדינה. תשלום אגרות וקנסות
- (ב) קנס ששולם בקשר לעבירה לפי חוק זה שנעברה בתחומי רשות מקומית פלוגנית, יועבר לקופתה של אותה רשות מקומית.
32. לענין חוק זה יראו כעסק גם כל עיסוק של חבר-בני-אדם, בין מואגד ובין לא מואגד, אף שאיננו לשם הפקת רווחים אם נתקיים בו אחד מאלה: עיסוק של חבר בני-אדם
- (1) הנהגים היחידים ממנו הם חבריו שהצטרפתם מותנית למעשה בתשלום דמי חבר בלבד;
- (2) אילו היה מקום העיסוק פתוח לקהל הרחב – היה נחשב כעסק.
33. לענין חוק זה רואים אדם כעוסק בעסק פלוגני, אף אם התעסקותו זו היא רק חלק מעסקו העיקרי או באה לסייע לו בהשגת מטרה של עסקו העיקרי; אין נפקא מינה אם העסק העיקרי טעון רישוי אם לאו. התעסקות בחלק מהעסק העיקרי
34. מינויים, הסמכות ואישורים לפי חוק זה יהיו בכתב. מסמכים בכתב
35. עסק של מכירת משקאות משכרים שנקבעו ברשיונו השעות למכירה, רשאי קצין משטרה בעל דרגה שקבע שר המשטרה, להרשות את המכירה בשעות נוספות שיפורטו בהרשאה. מכירת משקאות בשעות נוספות
36. (א) רשות מקומית העוסקת בתחומה בעסק טעון רישוי, רשאי מי שהוסמך לאשר את הוצאת הרשיון לפי סעיף 6 לולא היה העוסק רשות מקומית, לקבוע אותם תנאים לעיסוקה שהיה מוסמך להטילם לפי סעיף 7 לולא היה העיסוק בידי רשות מקומית, והרשות המקומית חייבת לקיים תנאים אלה ואת התקנות שנקבעו לעסק כאמור לפי סעיפים 9 עד 11. עיסוק של רשות מקומית
- (ב) בלי לגרוע מכל תוצאה שנקבעה בדין אחר לאי-קיום חובה המוטלת על רשות מקומית, דין אי-קיום תקנות או תנאים כאמור על ידי רשות מקומית כדין אי-קיום תקנות או תנאים לרשיון על ידי מי שעוסק בעסק טעון רישוי.
37. סמכויות לפי חוק זה אינן גורעות מסמכויות לפי חיקוק אחר וקיום חיובים לפי חוק זה אינו משחרר מקיום חיובים לפי חיקוק אחר. שמירת סמכויות וחיובים

38. שום דבר בחוק זה לא יתפרש כאילו בא להוסיף על סמכויותיו של בית גושפט עירוני להטיל קנס או מאסר לפי פקודת בתי המשפט העירוניים.³
39. שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, בכפוף לאמור בסעיפים 10 ו-11, להתקין תקנות לביצועו.
40. פקודות אלו (להלן – הפקודות הפוקעות) – בטלות;
- (1) פקודת המלאכות והתעשיות (הסדרתן);⁴
- (2) פקודת מכירת המשקאות המשכרים, 1935;⁵
- (3) פקודת השעשועים הציבוריים, 1935.⁶
41. בכל חיקוק שבו נאמר כי למונחים "שעשוע ציבורי" או "עינוג ציבורי" תהא המשמעות שיש להם בפקודת השעשועים הציבוריים, 1935, תהא להם המשמעות שיש לעינוג ציבורי בסעיף 3.
42. (א) המלאכות והעסקים המפורטים כסוג א' בתוספת לפקודת המלאכות והתעשיות (הסדרתן) כנוסחם ערב תחילתו של חוק זה, יראו כעסקים טעוני רישוי שנקבעו בצו לפי סעיף 1 בהתייעצות עם שר הבריאות, אלה המפורטים כסוג ב' בתוספת האמורה – יראו כעסקים טעוני רישוי שנקבעו בצו לפי סעיף 1 גם בהתייעצות עם שר המשטרה, ואלה המפורטים כסוג ג' בתוספת האמורה – יראו כעסקים טעוני רישוי שנקבעו בצו לפי סעיף 1 גם בהתייעצות עם שר החקלאות.
- (ב) רשיון שהיה תקף ערב תחילתו של חוק זה וניתן לפי אחת הפקודות הפוקעות לעסק הטעון רישוי לפי חוק זה, יראו אותו מיום תחילתו של חוק זה כאילו ניתן על פי חוק זה, וכל תנאי של רשיון כאמור יראו אותו כתנאי לרשיון לפי חוק זה; אולם תקפו של רשיון כאמור יפקע לא יאוחר מאשר במועד שבו היה פוקע על פי הפקודות הפוקעות.
43. התנאים המיוחדים שנקבעו מכוח סעיף 7 לפקודת המלאכות והתעשיות (הסדרתן) ואשר העתקים מהם הונחו בלשכת המנהל הכללי של משרד הבריאות ובלשכות הבריאות המחוזיות, יעמדו בתקפם ויראו אותם כאילו נקבעו לענין סעיף 7 לחוק זה, והוא כל עוד לא הוחלפו או שונו לפי חוק זה.
44. תחילתו של חוק זה היא ביום י"א בטבת תשכ"ט (1 בינואר 1969).

חיים משה שפירא
שר הפנים

לוי אשכול
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

³ חוקי א"י, כרך ב', טרק צ"ז, עמ' 995.

⁴ חוקי א"י, כרך ב' טרק קמ"ג, עמ' 1427.

⁵ ע"ר 1935, תוס' 1 מס' 496, עמ' 33.

⁶ ע"ר 1935, תוס' 1 מס' 496, עמ' 49.

